

Η ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΡΩΣΙΑΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Η Βουλγαρία επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό την γεωπολιτική θέση της Ελλάδος. Πέραν από τις αυξανόμενες διμερείς συνεργασίες είναι εταίρος της στην Ε.Ε., στο ΝΑΤΟ, στον ενεργειακό χάρτη και στις μεταφορές μέσω της Εγνατίας οδού και των λιμένων Αλεξανδρούπολης, Καβάλας και Θεσσαλονίκης. Στρατηγικοί διεθνείς οδικοί άξονες από Βόρειο Ευρώπη θα τη διασχίσουν και ήδη κατασκευάζονται έως τα ελληνικά σύνορα. Επί πλέον δέχεται, όπως η Ελλάδα, ισχυρές τουρκικές πιέσεις και κύματα προσφύγων. Θα μπορούσε να είναι και ένα παράδειγμα στην οικονομική κρίση μας. Παρ' ότι είναι μια από τις δύο φτωχότερες χώρες της Ε.Ε. με υποτυπώδεις ακόμη θεσμούς και διαφθορά, επέτυχε το 2015 να μειώσει το εξωτερικό χρέος της κατά 13,2% στο 70,5% του ΑΕΠ από το 92,1% του 2014. Είναι 34,15 δις ευρώ, μεγάλο για τα μεγέθη της αλλά το ελληνικό χρέος είναι υπερδεκαπλάσιο.

Κατά το πρώτο δίμηνο του 2016 η Σόφια αντιμετώπισε μια δίδυμη κρίση στις κρίσιμες σχέσεις της με την Τουρκία και με την ομόδοξη Ρωσία. Η πρώτη ρυθμίζει σε σημαντικό βαθμό την λεπτή ισορροπία των πολιτικών κομμάτων της. Η δεύτερη ρυθμίζει την ενεργειακή επάρκειά της: φυσικό αέριο, πυρηνικός σταθμός, διυλιστήριο και δίκτυα καυσίμων.

Οι κανόνες της Ε.Ε. και κυρίως η στρατηγική της Δύσης ματαίωσαν τον ήδη ώριμο ρωσικό αγωγό South Stream που, μέσω Βουλγαρίας, επρόκειτο να μεταφέρει στην Ευρώπη φυσικό αέριο της Ρωσίας. Για να καλύψει το κενό η Σόφια άρχισε στις 27-28 Ιανουαρίου να συζητεί με τη Μόσχα τη δυνατότητα κατασκευής ενός κέντρου διανομής φυσικού αερίου στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας κοντά στη Βάρνα που να τηρεί την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ταυτόχρονα υπέγραψε συμφωνία με την ρωσική Rustatom Services, θυγατρική της Rosatom, η οποία διαχειρίζεται το πυρηνικό εργοστάσιο Κοζλοντούϊ στη Βουλγαρία και ανέλαβε να εκσυγχρονίσει την πυρηνική μονάδα 6 του εργοστασίου με ορίζοντα ζωής τα 60 ακόμη χρόνια. Εντωμεταξύ ο ρωσικός πετρελαϊκός κολοσσός Lukoil κατέχει το μοναδικό διυλιστήριο της χώρας στο Μπουργκάς και τα δίκτυα διανομής καυσίμων. Όλα έβαιναν τόσο καλά ώστε η Βουλγαρία ήταν μια από τις ελάχιστες χώρες που εκλήθη στη ρωσική Δούμα (Βουλή) να παρουσιάσει την προσφορά της στους Ρώσους τουρίστες που απαγορεύεται να επισκεφθούν την Τουρκία αφ' ότου αυτή κατέρριψε το ρωσικό μαχητικό στη Συρία. Μέσα σε τρεις, όμως, μέρες όλα τινάχθηκαν στον αέρα μεταξύ 24-25 Φεβρουαρίου.

1. Η Βουλγαρία συμφώνησε να στείλει στρατεύματά της σε δύναμη του ΝΑΤΟ που στοχεύει να καλύψει τον εναέριο χώρο της Τουρκίας έναντι των ρωσικών πτήσεων.

2. Η Αρχή Προστασίας του Ανταγωνισμού ξεκίνησε έρευνα σε βάρος της Lukoil για καρτέλ στο λιαν εμπόριο καυσίμων και ατασθαλίες στο διυλιστήριο.

3. Πανωσάμαρα η Σομπράνιε (Βουλή) απεφάσισε εξεταστική επιτροπή για ανάμειξη της Ρωσίας αλλά και της Τουρκίας στα εσωτερικά της Βουλγαρίας. Η εκπρόσωπος του ρωσικού ΥΠΕΞ χαρακτήρισε «γελοίες και παράλογες» τις κατηγορίες. Αμέσως το ΥΠΕΞ της Σόφιας απάντησε: «Η Βουλγαρία εκλαμβάνει τις δηλώσεις αυτές ως βαρύτατη προσβολή στους θεσμούς και στο πολίτευμα της χώρας». Μάταια ο Πρωθυπουργός Μπόϊκο Μπορίσοφ δήλωσε κατόπιν εορτής: «Τίποτα καλό δεν θα βγει από αυτή την επιτροπή».

Προφανώς ο Αμερικανός Μεγάλος Αδελφός έβαλε το χεράκι του. Σπεύδει επίσης να αξιοποιήσει τα τεράστια ενεργειακά αποθέματα του Ιράν με το οποίο είχε καταλήξει σε συμφωνία και άρση των διεθνών κυρώσεων. Έτσι, 16 Ιανουαρίου οι υπουργοί Εξωτερικών Βουλγαρίας και Αρμενίας συναντήθηκαν στη Σόφια και συζήτησαν τον νέο Δρόμο της Μετάξης που θα μεταφέρει στην Ευρώπη πετρέλαιο και φυσικό αέριο από το Ιράν μέσω Αρμενίας, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργίας και Βουλγαρίας. Παράλληλα Αθήνα-Σόφια έχουν υπογράψει συμφωνία βάσει της οποίας ο κάθετος αγωγός INGI θα μεταφέρει στη Βουλγαρία υγροποιημένο φυσικό αέριο από το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης όπου προγραμματίζεται μεγάλος σταθμός στον οποίον ενδέχεται να καταλήξει υγροποιημένο φυσικό αέριο από τις συνεργαζόμενες ΑΟΖ Κύπρου-Ισραήλ. Έτσι, στις 22 Φεβρουαρίου ο Πρόεδρος της Βουλγαρίας Ρόσεν Πλεβνέλιεφ συνάντησε τον Κύπριο ομόλογό του Νίκο Αναστασιάδη και δήλωσε ότι «η Κύπρος μπορεί να συμβάλει στην ενεργειακή διαφοροποίηση των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης». Μετά δύο ημέρες ο Πρωθυπουργός Μπόϊκο Μπορίσοφ επισκέφθηκε επίσημα το Ισραήλ. Κάλυψε τους Ισραηλινούς επενδυτές να εμπιστευτούν την βουλγαρική οικονομία «διότι δίνει τεράστιες ευκαιρίες σε τομείς στρατηγικούς όπως η ενέργεια, η άμυνα, οι τηλεπικοινωνίες η γεωργία, και η τεχνολογία» Την ίδια χρονική στιγμή η Σόφια ανέθεσε στη Shell τον εντοπισμό την εξόρυξη φυσικού αερίου στη Μαύρη Θάλασσα.

Οι βουλγαρο-τουρκικές σχέσεις υπήρξαν στενές και συχνά παραγωγικές. Ωστόσο, κινούνται πάντα στον αστερισμό της λυκοφιλίας. Η Βουλγαρία αποτελεί την κεντρική πύλη του νέο-οθωμανικού διαδρόμου στα Βαλκάνια. Το 15,5% του πληθυσμού της είναι Μουσουλμάνοι και περίπου τα 2/3 αυτών Τούρκοι. Η Άγκυρα χειρίζεται το κόμμα της τουρκικής μειονότητας που αποτελεί ρυθμιστή της πολιτικής ισορροπίας. Στις 21/2/2013 ο Μπορίσοφ κατήγγειλε στη Βουλή: «*Η Κρατική Ασφάλεια και η κυβέρνηση γνωρίζαμε ότι το οργανωμένο έγκλημα σχεδίαζε την δολοφονία μου και ηθικός αυτουργός του σχεδίου είναι ο Αχμέτ Ντογκάν*». Ο Ντογκάν ήταν τότε ο ηγέτης του τουρκικού κόμματος. Με υπόδειξη της Άγκυρας τον διαδέχθηκε ο Λιουτβί Μεστάν ο οποίος μαζί με ένα άλλο κόμμα υπέβαλε φέτος πρόταση μομφής κατά της κυβερνήσεως αλλά έχασε. Υπό αδιευκρίνιστες πιέσεις απεχώρησε από την ηγεσία αλλά προετοιμάζει νέο κόμμα. Φυσικά, οι Τούρκοι διπλωμάτες επενέβησαν για να παραμείνει, οι μυστικές υπηρεσίες ενημέρωσαν και ο υπουργός Εξωτερικών επέδωσε νότα διαμαρτυρίας στην τουρκική πρεσβεία προβαίνοντας σε επιθετικές δηλώσεις. Οι σχέσεις των δύο χωρών έφθασαν στα πρόθυρα της ρήξης και δημοσιεύθηκαν επεμβάσεις παρόμοιες με εκείνες που συμβαίνουν στη Δυτική Θράκη- χωρίς καμιά αντίδραση της Αθήνας, όμως. Στις 24 Φεβρουαρίου η αντιπολιτευόμενη τουρκική εφημερίδα Cumhuriyet περιέγραψε την προσπάθεια της Τουρκίας να αναμιχθεί στα εσωτερικά της Βουλγαρίας μέσω του κόμματος της τουρκικής μειονότητας. Τίτλος της: «Βουλγαρία ο καλύτερος γείτονας της Τουρκίας». Σαρκασμός ή κυνισμός;

Ν.Ι.Μέρτζος